

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning (Ds 2015:24)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Promemorian innehåller förslag till ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846) samt i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Förslaget till ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846) innebär att om en näringsidkare tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig, får Konsumentverket förbjuda näringsidkaren att lämna krediter. Ett sådant förbud får förenas med vite. Ett beslut om förbud föreslås gälla omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

Förslaget till ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter är en språklig följdändring med anledning av ovan nämnt förslag.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2016.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Syftet med förslaget

I remissen anges att de föreslagna lagändringarna innebär ett stärkt konsumentskydd och en minskad risk för att konsumenterna ska drabbas av överskuldssättning. Den sanktion som beslutas, förbud att lämna krediter, uppges redan enligt gällande rätt syfta till att få stopp på verksamheten. Det förslag som lämnas nu uppges endast innebära att detta stopp tidigareläggs. Man har i praxis kommit fram till att det i konsumentkreditlagen enligt nu gällande lydelse inte finns stöd för att ett föreläggande att upphöra med att lämna krediter ska gälla omedelbart.

Enligt Regelrådets bedömning är beskrivningen av syftet med förslaget och vad förslagsställaren vill uppnå godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I remissen motiverar förslagsställaren varför den föreslagna ändringen bör göras. Det saknas dock en beskrivning av alternativa lösningar, vilket enligt Regelrådet är en brist i redovisningen.

I avsaknad av en beskrivning av alternativa lösningar anser Regelrådet beskrivningen bristfällig.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I remissen framgår inte om den föreslagna regleringen överensstämmer med, eller går utöver, de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU, vilket enligt Regelrådet är en brist i redovisningen.

I avsaknad av en beskrivning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten anser Regelrådet beskrivningen bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I remissen anges att det är angeläget att de föreslagna ändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Vidare anges att ett ikraftträdande före den 1 mars 2016 inte bedöms vara möjligt. I remissen anges även att ett beslut om förbud att lämna krediter påverkar en näringsidkares verksamhet på ett mycket ingripande sätt, varför en näringsidkare som drabbas av ett sådant förbud måste ha möjlighet att förutse konsekvenserna och planera företagets fortsatta agerande utifrån detta vid tidpunkten för beslutet. Den föreslagna bestämmelsen om att beslut om förbud ska kunna gälla omedelbart uppges därför endast kunna tillämpas på beslut som meddelas av Konsumentverket efter ikraftträdandet.

Enligt Regelrådets bedömning hänför sig ovan nämnda resonemang till tidpunkten för ikraftträdande, även om den delen som avser särskilda hänsyn till tidpunkten för ikraftträdande hade kunnat vara utförligare. Med den invändningen anser dock Regelrådet beskrivningen godtagbar.

Huruvida det finns behov av speciella informationsinsatser riktat till berörda anges inte i remissen. I avsaknad av en sådan beskrivning anser Regelrådet beskrivningen bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Av remissen framgår att Konsumentverket utövar tillsyn över att andra näringsidkare än kreditinstitut följer konsumentkreditlagen och gör kreditprövningar. Av detta kan man förstå vilken bransch det är som berörs, även om det enligt Regelrådets mening hade varit önskvärt om det framgick på ett tydligare sätt. Information saknas helt beträffande antal berörda företag och deras storlek.

Enligt Regelrådets bedömning är därför beskrivningen av antal berörda företag, deras storlek och bransch bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I remissen anges inte huruvida administrativa kostnader kan komma att uppstå till följd av förslaget, vilket enligt Regelrådet borde ha angetts.

I avsaknad av en beskrivning av förslagets påverkan på berörda företags administrativa kostnader anser Regelrådet beskrivningen bristfällig.

Andra kostnader och förändringar i företagets verksamhet

I konsekvensutredningen anges att den näringsidkare som förbjuds att lämna krediter kan drabbas av kostnader och förluster. Hur stora dessa blir uppges bero på företagets storlek och omfattningen av dess kreditverksamhet. Det uppges vidare att endast ett fåtal näringsidkare kan förväntas ha sådana allvarliga brister i kreditprövningen att de förbjuds lämna krediter. Förslagsställaren antar att sådana kostnader och förluster kan uppkomma endast i mycket begränsad utsträckning.

Vidare anges att den sanktion som beslutas, förbud att lämna krediter, syftar redan enligt gällande rätt till att få stopp på verksamheten. Det förslag som nu lämnas uppges endast innebära att detta stopp tidigare läggs. En näringsidkare uppges kunna drabbas av vissa ytterligare kostnader och förluster på grund av att förbudet gäller från en tidigare tidpunkt. Störst påverkan uppges ett omedelbart förbud få genom att näringsidkaren omgående hindras från att generera intäkter genom att lämna nya krediter till konsumenterna. Vidare uppges att näringsidkaren kan drabbas av exempelvis ökade avvecklings- och omstruktureringskostnader med anledning av att kreditverksamheten måste stoppas genast. Förslagsställaren anger att dessa kostnader och förluster kommer att drabba väldigt få näringsidkare och måste anses som godtagbara med hänsyn till syftet med lagändringen.

Enligt Regelrådet är de ovan nämnda kostnaderna att anse som andra kostnader. Förslagsställaren beskriver dessa i ord, men utan beloppsmässiga uppskattningar hur stora de exemplifierade kostnaderna kan bli och hur de kan påverka ett typföretag som berörs av förslaget. Enligt Regelrådet hade en sådan uppskattning varit behövlig för att kunna få en närmare uppfattning om de ekonomiska konsekvenser som förslaget kan medföra för berörda företag.

Enligt Regelrådet borde förslagsställaren ha beskrivit vilka förändringar i verksamheten som berörda företag kan behöva vidta till följd av regleringen, särskilt som förslagsställaren anger i konsekvensutredningen att berörda företag kan drabbas av förlorade intäkter.

Med anledning av ovanstående anser Regelrådet beskrivningen av andra kostnader och förändringar i företagets verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att förslaget har en positiv effekt på konkurrensförhållanden för företagen. Genom förslaget uppges att en näringsidkare som inte följer reglerna om kreditprövning förhindras från att få en orättvis konkurrensfördel i förhållande till de näringsidkare som tillämpar reglerna korrekt.

Enligt Regelrådet är beskrivningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för företagen godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Som framgår ovan beskriver förslagsställaren i anslutning till beskrivningen av kostnader även det intäktsbortfall som kan uppstå för näringsidkare med anledning av förslaget.

Enligt Regelrådets bedömning är beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I remissen framgår dels inte hur många små företag som berörs av förslaget, dels inte huruvida förslagsställaren har övervägt att ta särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning, vilket enligt Regelrådet är en brist i redovisningen.

Enligt Regelrådet är därför beskrivningen av huruvida särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning bristfällig.

Sammantagen bedömning

Som framgår ovan anser Regelrådet att syftet och vad förslagsställaren vill uppnå, förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för företagen samt påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbart beskrivna. Beträffande samtliga övriga avsnitt som ska beskrivas enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning saknas beskrivningar helt eller att de beskrivningar som finns är alltför svepande, såsom exempelvis beskrivningen av kostnader där Regelrådet saknar beloppsmässiga uppskattningar.

Vid en sammantagen bedömning finner därför Regelrådet att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 24 juni 2015.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande, Leif Melin, Eleonor Kristoffersson och Samuel Engblom.

Ärendet föredrogs av Katarina Garinder.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Katarina Garinder
Katarina Garinder
Föredragande